Ti år med vinterferie på Gjevilvasshytta

av familiene Hygen, Braathen og Angell-Petersen

Hva får 3 familier med tilsammen 8 barn til å dra til Gjevilvasshytta på vinterferie år etter år? Er det forpleiningen, turmulighetene eller simpelthen mangel på fantasi?

Svaret er på den ene siden lett å gi, på den andre siden vanskelig – i få ord. Faktum er i hvert fall at siden starten for drøyt 10 år siden er det å dra til Gjevilvassdalen blitt som å stå opp om morgenen - ganske selvfølgelig for de voksne og for de yngste, litt mindre populært fra 14 - 15 årsalderen ... Og er også du av dem som har den merkelige vanen at du stadig må ut på skitur i skog og fjell, og dessuten ikke er redd for å legge noen høydemetre bak seg - ja da kan vi anbefale Gjevilvasshytta. Der er det rike opplevelsesmuligeter både for store og små.

Litt om vær, føre og turmuligheter

v/ Tore A-P

Vi trøndere klager ofte på været, og av og til med god grunn. På seinhøsten og den første delen av vinteren står ofte lavtrykkene i kø i Atlanteren, for å plage vestlendinger, trøndere og nordlendinger med kuling og raske skifter mellom regn og snø. Tvilsomt fjellturvær for de fleste, og spesielt for barn. Nå har det seg slik at det gjerne roer seg utover vinteren. Både erfaring og værstatistikk viser at når vinterferien nærmer seg i slutten av februar, er det store muligheter for godt vær og føre. Sjansen for å måtte holde seg innendørs en dag er svært liten på denne tida, og klistertuben trenger du sjelden å ta frem. Ser vi tilbake på vinterferiedagene våre på Gjevilvasshytta, viser dagboka sol og blå himmel omtrent halvparten av dagene, i gjennomsnitt har bare en dag hvert år hatt ruskevær som bare har tillatt tur nede i skogen. Snøras må en ta hensyn til i disse traktene, men det legger bare unntaksvis begrensninger på mulighetene for utfoldelse.

Fra Gjevilvasshytta er turmulighetene nærmest uendelige. Med bra skiferdighet og kondisjon er det bare fantasien som setter grenser. Gjevilvatnet er regulert, og kan være umulig å passere. Så seint på vinteren går det som regel greit – bare ett enkelt år har vi manglet muligheten for turer på sørsida. Her er et utvalg av turalternativene:

Blåhøa (25 - 28 km , 1100 m stigning)

Det høyeste fjellet i denne delen av Trollheimen er greit tilgjengelig fra Gjevilvasshytta. Den kan være et lokkende mål såvel for voksne som for fjellvante unger fra tiårsalderen.

Under gode snøforhold uten rasfare er den greiest å nå fra Kamtjønnan på sørsida.

Klart til avmarsj i ruskevær - til lun rast i Gjørdølsdalen. Foto: Jacob Hygen

Ned samme veg eller aller helst på nordsida og over Svarthamran. Nedrennet herfra rett sørover mot Gjørdølsdalen er av dem du husker lenge. Det gjelder å holde seg ovenfor gjelet i Falkbekken.

Tyrikvamfjellet (13 - 14 km, 550 m stigning).

Forholdsvis kort tur , men ganske variert. I litt ruskevær kan det være aktuelt å gå Tyrikvamfjellet rundt, i fint vær lokker toppen. Vi følger sommerløypa opp Gjørdølsdalen mot Jøldalen og svinger øst-, etter hvert sørover når vi kommer over skoggrensen. Flott nedrenn til Gjevilvasshytta - først slakt, på slutten ganske bratt og herlig som «off pist» i djupsnøen.

I Gjørdølsdalen (3 - 10 km, 100 - 200 m stigning).

Fint terreng for de yngste, og for alle i ruskevær. Jordene rundt Gjevilvasshytta kan ligge utsatt til for vind. Når kuling og snøbyger setter inn fra nordvest kan det virke uråd å gå ut. Det er heldigvis ikke tilfelle – følger en løypa mot Gjørdølsdalen er vinden lite merkbar så snart vi kommer inn i skogen. Inne i dalen kan vi ta lang rast og drive skileik mens snøen faller ganske stille.

Blåsalen og Speilsalen (20 km, 700 m stigning).

Fin rundtur om Gravbekken og Blåhøtjønna , ned over Svarthamran med samme fine nedrenn som forrige tur. Motsatt veg også grei, men den lange slake stigningen opp til Svarthamran kan bli drøy for de yngste. Speilsalen er svært sjelden åpen om vinteren, men en vet jo aldri ...

Høgsnydda (Okla) (24 km, 1000 m stigning).

Den kjente fjellprofilen på den andre sida av Gjevilvatnet er ikke bare et kjent og vakkert syn, den er også et fint turmål. Vi går rett over vatnet til Langodden og krysser opp lia øst for bekken opp til Engelbekkhø. Så langt blir ofte de yngste med på fint føre, for å få gleden av bakkene ned til vatnet på tilbaketuren. Flott trase videre mot toppen, på bandet mellom Storlidalen og Gjevilvassdalen. Ned samme veg.

Heimre Gjevilvasskammen (18 km, 800 m stigning).

Den nærmeste av kammene er et fint mål for dem som ikke orker å gå på Blåhø. Variert terreng opp – mange fine bakker ned. Fine rasteplasser ved Gravbekken.

Av andre turmål nevnes toppene Svarthetta, Midtre Gjevilvasskammen og Storhornet, og «kjempeturen» rundt vestenden av Gjevilvatnet . Den siste er skildret nøyere i eget kapitel. Vil en slippe mye stigning kan en gå den preparerte løypa langs vatnet eller løypa i retning Skardet. Svahøa rundt er også et alternativ. Felles for alle de beskrevne turene er mangelen på merking. Det eneste stedet du kan følge vinterstaking er fra øverst i Gjørdølsdalen over Svarthamran mot Slettådalen. Ellers bør været være så bra at en kan finne fram sjøl etter kart og kompass.

Om innmarsjen , fluer og andre dyr

v/ Solveig A-P – 14 år

Da vi var små, var de åtte kilometerne fra parkeringsplassen ved Osen og inn til Gjevilvasshytta lange og slitsomme. Derfor fordreiv vi tida ved å gå på hver vår side av skiløypa og ha konkurranse om hvem som så flest fuglereir. Noe annet som også holdt motet oppe, var håpet om å få se haren som hadde laget alle haresporene vi hadde sett på vegen.

Men uansett hvor mye vi gjorde for å holde kjedsomheten unna, så kom den snikende til slutt. Da gikk vi hele tiden og ventet på å få se «Ørnekassa» på Dørremseterløa, for da den dukket opp, visste vi at det ikke var så alt for langt igjen. Dessuten var det alltid litt spennende å gå over den siste brua før hytta – kanskje bodde det skumle trollet i «De tre bukkene Bruse» under den.

Da vi endelig var kommet innendørs, var det første vi gjorde å springe gjennom spisestua og inn til «Ørna» («ikke ta på meg!»-skiltet ble fullstendig glemt). Så toget vi

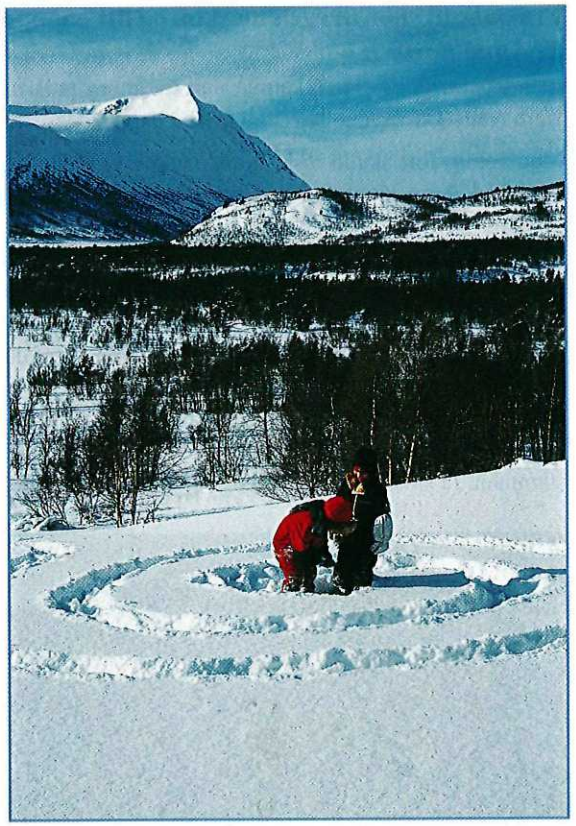

Det er fint å leke rundt hytta – Okla får vente noen år.
Foto: Ingerid Angell-Petersen

opp trappa til 2.etasjen og bort til vinduet i enden av gangen, for å gi fluene resten av matpakken fra turen innover (merkelig nok forsvant aldri maten...). Vi gikk rundt i alle rommene i hytta, og de fluene vi fant samlet vi i vinduet i gangen, som vi på forhånd hadde rensket for døde fluer. En gang mistet vi en levende flue ut gjennom vinduet, vi sprang fortvilet ut, men akk – for sent. En annen gang fortalte vertinna rett før vi skulle dra fra hytta, at hun hadde sluppet ut alle de fryktelige fluene i vinduet. Kjersti ble så sint at hun ikke sa et eneste ord til til henne før hun dro.

På turene fra hytta har vi sett mest spor etter dyr, og en gang så vi en liten rev nede på Gjevilvatnet. Jervespor har vi sett bare én gang, men til gjengjeld var det absolutt helt ferskt. Vi krysset sporet på flata foran Blåhøa, det hadde stø kurs rett mot Heimre Gjevilvasskam. Da vi var på Heimre dagen etter, så vi det samme sporet.

Fra pulk til snor til egen maskin, og litt om appelsintreet ved Gjørdøla.

v/ Anne Karin B

I starten var de yngste ikke mer enn tre år, og pulk med barneutstyr og leker måtte være med. (Da var det ihvertfall godt å ha TT-hytta som ordnet med mat og seng!)

Men veldig fort skulle disse attpåklattene «gå sjøl», og det har de sannelig fortsatt med, både høyt, langt, fort og lenge. Og for en seier det var den første gangen de kom seg opp på Falkfangerhøa, overfor den siste krokete fjellbjørka og det uten pulk. Riktignok hadde mødrene brukt opp repertoaret sitt med eventyr og vers. Dessuten laget vi i fellesskap mange nye vers til «Alle duene» av Lillebjørn Nilsen. Og så når kneika ble for vrien, var snora i sekkelomma til mammaene gode å ty til. Men opp kom de, og det på egne ben, og mestringsgleden var det ingen ting å si på. Veien ned var det forresten heller ingen som klaget på - deilig løs snø og masse fine bakker – og når vi tok igjen myrene før vi skulle over elva, da stod «appelsintreet» der. Uten frukt lignet det mistenkelig på ei furu, men hver gang vi kom dit var det nedfallsfrukt ved stammen. Ja slike trær kan skape spenning i mange år.

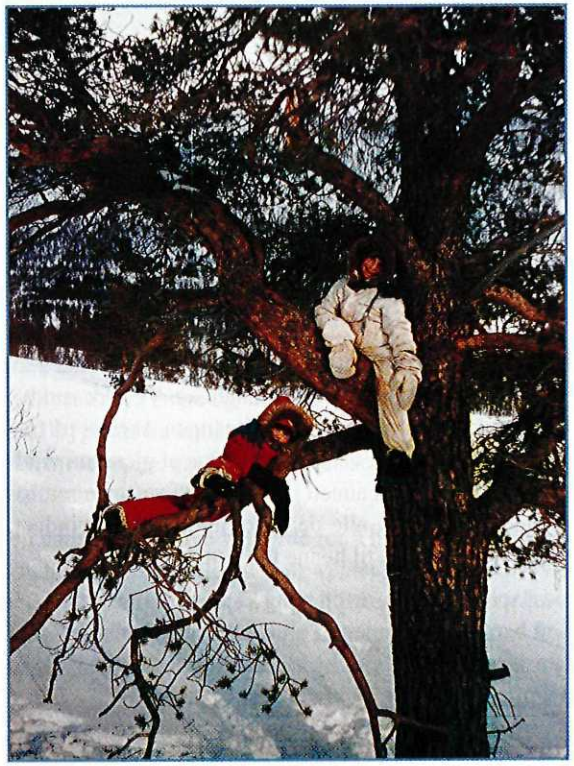

Appelsintreet i Gjørdølsdalen.
Foto: Ingerid Angell-Petersen

Blåhøa

v/ Kjersti B – 14 år

En vinterdag i -93 våknet vi og visste at vi skulle på langtur. Da vi så ut av vinduet, så vi at Blåhø-toppen som vi hadde drømt om i flere år – lå og badet i sol. Dagens turmål var bestemt, og Gunn Kari og Tore var ikke vanskelige å få med.

Etter frokost spente vi på oss skiene, som pappaen hadde smurt, og begynte å bevege oss i retning Gravbekken, på et gnistrende silkeføre. Da den lange lia opp til Falkfangerhøa og den dryge vidda inn til foten av Blåhøa var tilbakelagt, tok vi en rast. Dette var vår faste rasteplass, her hadde vi stort sett snudd tidligere år, alle de gangene vi ikke hadde klart å nå toppen. En gang hadde en sløv far glemt igjen matpakken, og flere ganger hadde turen blitt for lang for små, slitne ben. Vi spiste matpakkene, drakk litt fra termosen, og hunden fikk litt ekstra kos og klapp.

Så gikk vi opp gjennom det trange, avblåste skaret til Nedre Kamtjønna. Deretter slet vi oss opp den bratte, tunge bakken opp fra den øvre tjønna. Da vi var kommet opp, tok vi en stopp, men ikke lenge, for nå var vi jo nesten på toppen!

Det var et slitent følge som sakte, men sikkert beveget seg opp de siste bakkene mot Blåhøa, og endelig så vi varden. Da var det ikke snakk om å være sliten. Selv om vi oppdaget at den var lengre borte enn vi først trodde, var det noen som plutselig fikk masse energi, og suste innover mot målet. Det var to stolte 10-åringer som endelig stod på Trollheimens høyeste topp - vel, bare nesten på toppen, for intet fjell er besteget før man står helt oppe på varden. Så etter mye om og men fikk vi karret oss opp og kunne se på utsikten. Endelig noe å skryte av til eldre søsken.

Så begynte nedturen, som tok mye kortere tid enn oppstigningen. Vi kjørte ned til Kamtjønna i løs, myk, herlig snø, og gled over vidda før vi suste ned bakken fra Falkfangerhø og kom glad og fornøyd inn på hytta til ferdig, varm badstu og middag.

Snøhuletrening i Gjørdølsdalen

v/ Solveig A-P

Vinterferien i -92 ble Kjersti (9), Solveig (9), Mari (16), Ingeborg (16) og valpen Birk så leie av å ligge inne, at vi bestemte oss for å finne på noe annet for ei natt.

Vi fikk med oss den erfarne snøhule-graveren pappa Tore, og dro innover Gjørdølsdalen for å finne et passende sted å grave. Vi fant den ideelle fonna i en bekkeskråning, og pappa fant fram teltstanga vi skulle stikke inn i fonna for å finne ut om den var «djup» nok. Det var den i massevis, men da han skulle dra stanga ut, hang det innerste leddet fast. Da det endelig ga etter, hadde det kanonkulefart og traff pappa i fingeren. Dette resulterte i en skikkelig blånegl i flere måneder etterpå. – Som dere kanskje skjønner, er det *ikke ufarlig å grave snøhule...*

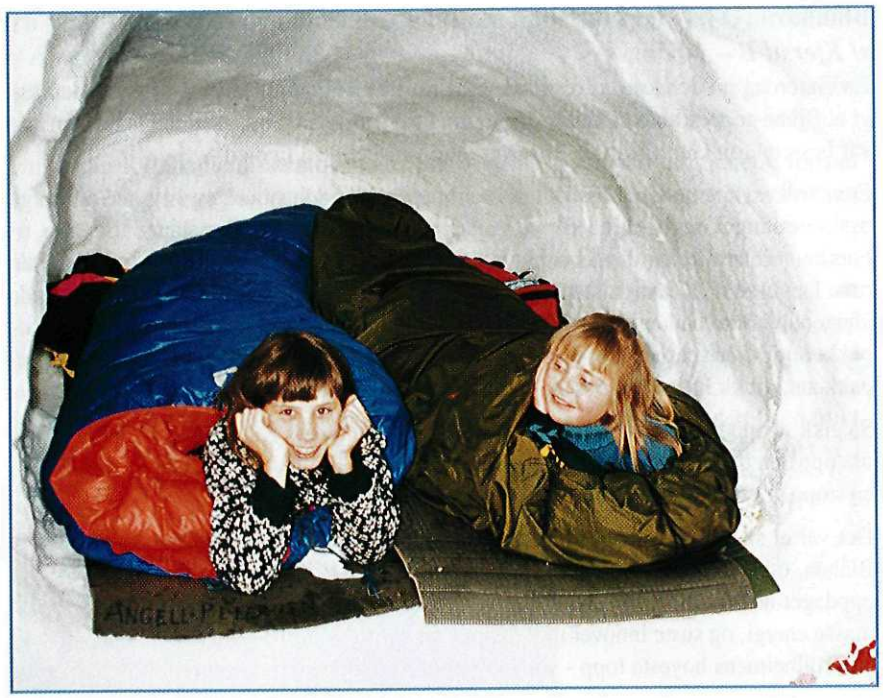

Trivelig i selvbygget hus. Foto: Anne Karin Braathen.

Endelig kom vi i gang. De fleste gravde, mens en lekte med pinner, og uansett hva vi gjorde ble vi gjennombløte (pga. 6 plussgrader og blaut snø). Etter fire timer var hula ferdig, med to enkle liggeplasser, en dobbel og et lite nattbord for stearinlys. Da gravinga var unnagjort, dro vi tilbake til hytta for å pakke varme klær og soveposer, så tok vi nok en gang på oss skiene, denne gangen sammen med en hel flokk morer, farer og søsken som skulle beundre byggverket. Da alle besøkerne var gått, tettet vi igjen åpningen med snø og krøp ned i soveposene. Det var kjempestemning med levende lys og det hele.

Allerede klokka sju neste morgen kom pappa og vekket oss (foreldre er håpløse!) etter en mer eller helst litt mindre komfortabel natt. Vi pakket sammen, og gikk i halvsøvne de tre kilometerne tilbake til hytta. Da vi kom inn, stod frokostbordet med havregrøt, cornflakes og hjemmebakt brød og ventet på oss...

Vi spiste med god appetitt, mens snøhule-overnattinga ble lagret i hjernen som en av de gode minnene fra vinterferiene på Gjevilvasshytta.

Kjempeturen

v/ Mari A-P

En tur rundt Gjevilvatnet hadde stått på programmet i mange år før den endelig ble gjennomført. Den hadde jo forlengst blitt omtalt som «gutteturen», men nå ble det til at gutta måtte bite i gresset og ta med seg ei jente. Året var 1995, en ferie med kjempevær og silkeføre. Dagen vi planla langtur viste seg å bli den fineste av alle – sol fra knallblå himmel, helt stille og 14 minusgrader på morgenkvisten.

Ti cm nysnø regna vi som lite problematisk når vi var så mange som fem, hvorav fire «sterke karer». For å utnytte dagslyset maksimalt la tre gammelkailla og to ungdommer avgårde allerede klokka ni: Jacob, Eivind, Tore, Øystein og Mari. Det sa seg sjøl at vi måtte holde jevnt tempo uten for mange lange pauser hvis vi skulle rekke hjem før det ble mørkt. 45 svært kuperte kilometer var ingen spøk for oss som gjerne brukte hele dagen på en tur til Blåhø.

Innover forbi Kamtjønnan møtte vi første problem – en liten halvmeter nysnø (litt av et snøhøl den Kamtjønngryta!). Heldigvis hadde vi en (foreløpig) kjempesprek 23-åring med – Øystein tok mye av tråkkestøyten opp til Riaren. Her tok vi en liten rast i blikkstille vær – det høyeste punktet på sommerruta mellom Gjevilvasshytta og Trollheimshytta er ellers av de mer forblåste i Trollheimen. Stigningen opp til Midtrekammen bød ikke på problemer, så da sola sto høyest på himmelen, kunne vi nyte utsynet mot Gjevilvatnet og turen videre rundt Vassenden.

Fem kilometer nedrenn fra Midtrekammen til Hyttdalen i silkeføre kan vanskelig beskrives. Du bør prøve det – det er nesten verdt turen alene. Det siste bratthenget ble forsert i lange fine svinger som kunne betraktes med tilfredshet da vi var vel nede. Herfra fulgte vi samme trasé som den merka sommerløypa mot Storli, over Hælbrona. På toppen tok vi hovedrasten, det var etterhvert blitt såpass god temperatur at vi kunne nyte sola en halvtimes tid og samle krefter til den siste trøkken opp Oklaryggen.

I passet ovenfor Storli så vi for første gang folk, ganske mange faktisk. De hadde bare fem minutter ned til kjøttgrytene. Det var ikke fritt for at jeg misunte dem litt da vi tok fatt på den drøye stigningen opp mot Okla, og tenkte på at vi hadde nesten to mil igjen...

Etterhvert ble det mer og mer klart at over 2000 høydemetre i oppoverbakke ikke er hverdagskost. Det var tendens til «strekk i laget», men på Høgsnydda kom vi, og da var målet så å si nådd. Nå var det bare å komme seg ned til Gjevilvatnet mens det var noenlunde lyst. Litt mørkt ble det på slutten, og helt enkelt var det ikke å ta seg ned de siste bakkene med stokkstive bein og litt ujevnt underlag. Men vi gjennomførte turen alle fem, og faktisk tviler jeg på at det var siste gangen for min del.

Rast på Midtre Gjevilvasskammen. Foto: Eivind Jensen

Det skal legges til at de gamle var eldst. De nådde fram i fin stil, mens vi under 45 gikk på en kraftig sprekk i den siste bakken opp til hytta. Slik jeg husker det, var den lengst på hele turen... Men hva gjør vel det når du har en tre-retters middag 100 meter unna?

På ski til Blåsalen

v/ Jacob H

«En ny dag – en ny topp». Med dette som motto sto vi på tunet dagen etter «kjempeturen» i 1995. En ny gnistrende dag – vi la i veg innover og opp langs Gravbekken og ville se det hele an. Vel ute av bjørkeskogen kjenner vi at gårsdagens langtur sitter i kroppen. Vi bestemmer oss for å gå inn forbi Blåhøtjønna og raste opp langs Svarttjønnbekken, der vi kan sitte lunt mot sola. Dette holder stikk – sannelig kjenner vi sola varme i kinnene mens vi raster.

Etter rasten fortsetter vi opp langs Svarttjønnbekken, vi har tanke for å ta oss hjem

over Svarthamran. I det øverste henget opp mot tjønnene er det avblåst og ikke helt enkelt å ta seg fram, men opp kommer vi. Mens vi puster ut får vi øye på det – en blålig skygge i vestkanten av tjønna, rett ved der vi et par dager før rente ned fra Blåhø. Vi går bort for å ta det i nærmere øyensyn. En mannshøy gleppe kommer til syne, vi titter inn – det går ilinger nedover ryggen – Blåsalen er åpen, på vinterstid!

Vi kan faktisk gå på ski inn, og kommer inn i en kuppel som sikkert er 10 - 15 m under hvelvet. Stemningen er fantastisk, et merkelig blått lys og helt stille. Framme til venstre skimter vi en ny åpning, litt lavere enn der vi gikk inn. Vi kryper ut, nærmere 100 m bortenfor der vi kom inn. Vi går ut og inn flere ganger, stadig fulle av undring. Bilder tas.

Turen hjem over Svarthamran og de fabelaktige utforkjøringene på skrå ned i Gjørdølsdalen går usedvanlig lett, vi er i løftet stemning. Sannelig ble det «en ny dag – en ny topp», om enn i overført betydning denne gangen.

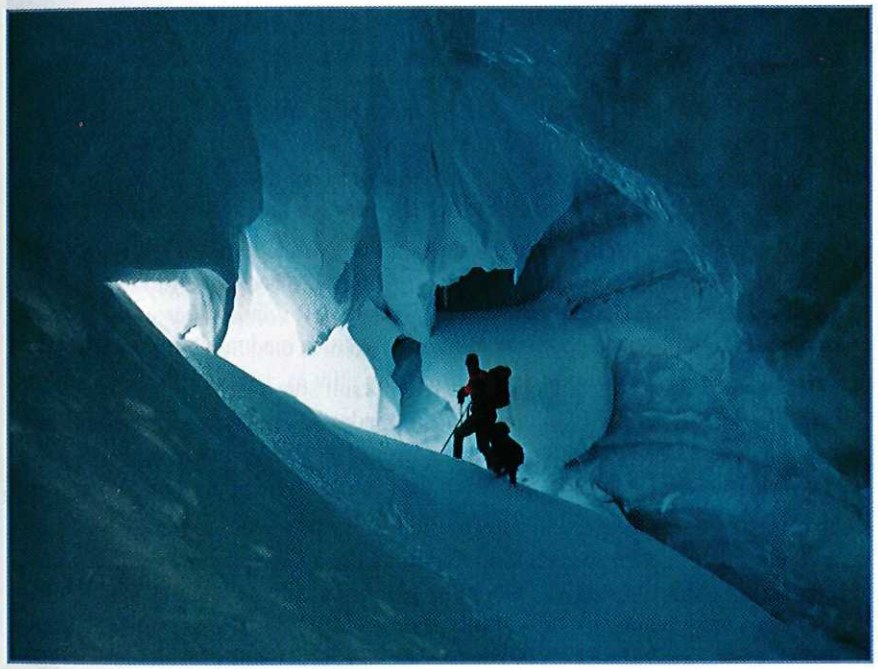

Blåsalen i vinterprakt. Foto: Ingerid Angell-Petersen

Gjevilvasshytta. Foto: Erik Stabell.

- Og etter turen
v/ Gunn Kari H

Gjevilvasshytta har nybygd, lekker badstue som er varm akkurat til rett tid før middag. Verdensproblemet som må løses undervegs er: Rekke badstua før middag eller en ekstra sving på turen? Badstua vinner ofte. Tida er delt i dame-, herre- og fellestid. Pussig nok er fellestid mest populært. Bluferdighet løses med medbragt badehåndkle.

Deretter venter TT-middagen. Det er ikke bare tursult som gjør at maten smaker fortreffelig. Vertinne Kari har bl.a. innført noen oppdalske spesialiteter, f.eks. «Blanda kjøtt-fat». Lørdagskvelden er det rømmegrøt og spekemat. Ennå oppleves kappspising blant pizzagenerasjonen.

De to peisestuene på Gjevilvasshytta er begge fredete, historiske bygninger. For slitne og mette turfolk er det en spesiell stemning rundt det å få slappe av i gamle og vakre «Sliper-» eller «Meldals-stoggo». Slappe av gjør nå bare de mest slitne. Ungdommen – og i vekslende grad de voksne – spiller kort så det står etter. Blir bordet i «Sliper-stoggo» for lite – eller spillet for høyrøsta – tas langbordet inne på «Meldals-stoggo» i bruk. Det har god plass til tjue!

Lesing, sang, strikking, småprating, turdiskusjoner; alt hører med. En hverdag, som ellers kan være komplisert nok for de fleste, blir enkel og nær.

Deretter: Køya! Den er god, for nå har hytta nye dyner, ikke de gamle tunge og kalde som de hadde før! Vi som har vinterferie med «fast opphold», har oppredd seng. Sov godt!

Gjeviliaden
v/ Anne-Karin B

Like sikkert som at vinterferiene blir tilbragt på Gevilvasshytta, er avviklingen av «Gjeviliaden» siste dag før avreise. Disipliner og arenaer har variert endel fra år til år, men sikkert som banken er :

- at arrangementet blir avviklet uansett vær og føreforhold,
- at konkurransen er tilpasset ALLE, også øvrige gjester og betjeningen,
- at premiene er selvlagede diplomer.

Øvelsene kunne være Telemarksvinger rundt einerbusker (på rot) og gjerdestolper og vågale spretthopp. De første årene var det helst foreldre og de eldste ungene som ledet an i disse konkurransene. Ofte kunne det gå tøft for seg når unger uten redsel og fedre som virkelig satset for å vise styrke, satte utfor. Men rennene hadde også plass for dem som sakte s-k-l-e-i over hoppkanten og likevel greide å lage de største gropene i unnarennet. For ikke å snakke om «Bikkja i bakken» som knabbet lua til alle som falt – den hadde alltid fullt opp å gjøre! Og hvilken seier det året også de yngste våget seg over hoppkanten med sats. De ble jo raskt vel så dristige som sine opphav, for det kan jo ikke være den voksne generasjon som har endret seg!! Vel, uansett – det synes som lekegleden er like stor hos alle.

Enkelte år har også aking stått på programmet, lagaking med pulk, da de yngste brukte den slags, senere overtok rompeakebrett, de er litt mer hendige å ha med i sekken. Her er det tydeligvis enkelte som har bedre trening enn andre. Såkalte «kontor-rotter» burde absolutt ake litt mer, så ville nok ferdighetene blitt atskillig bedre.

Ett er ihvertfall sikkert – at denne type ferie er god avkobling, både for store og små byfolk. Og når vi så etter en velfortjent brødblings og en kopp varm kakao tar fatt på hjemturen mot Osen, med røde kinn, full av frisk fjell-luft, hyggelige opplevelser og minner, er alle enige om at neste år drar vi til «Gjevilvass'» igjen!!